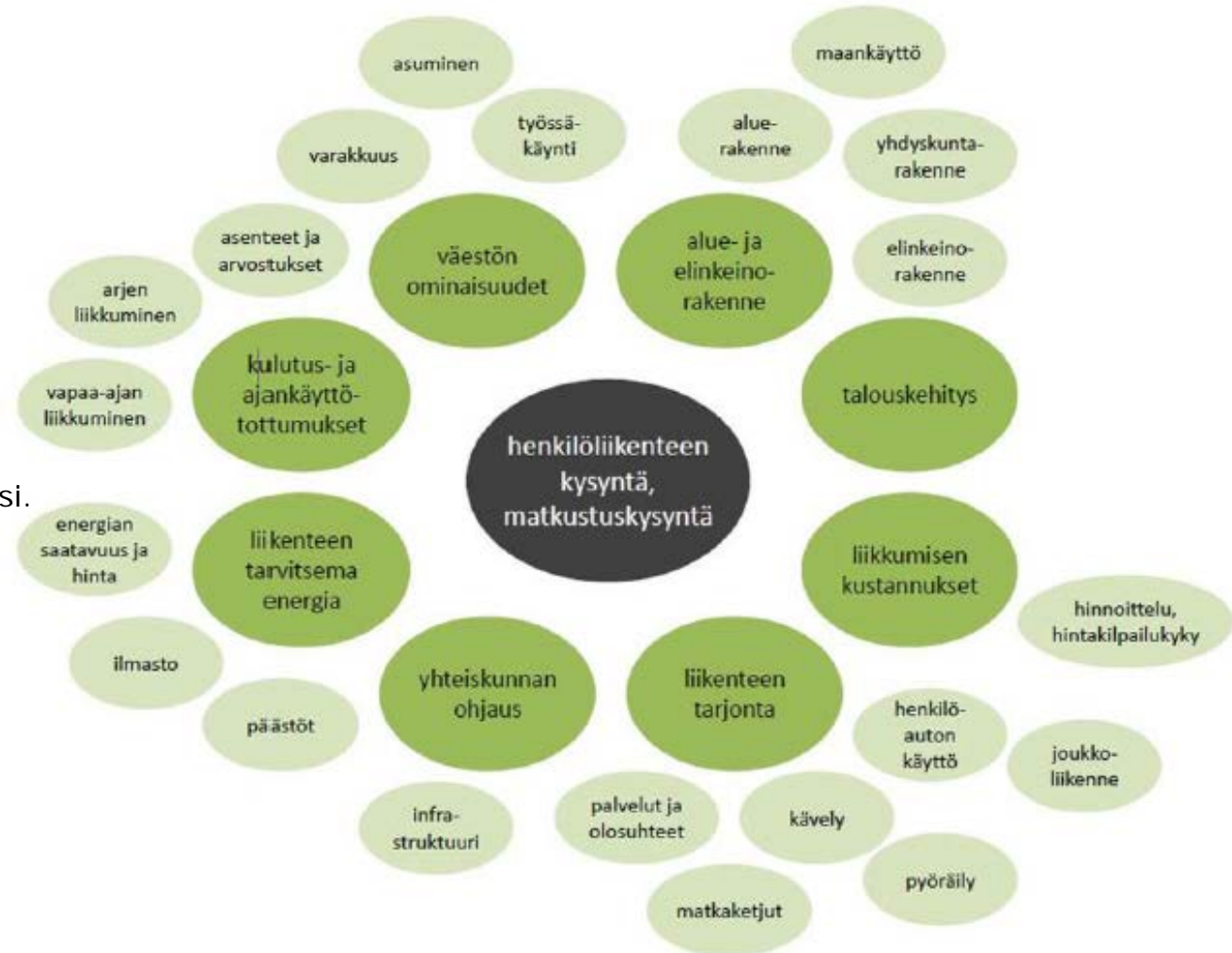

VAASA-SEINÄJOKI-KOKKOLA
MATKAKETJUSELVITYS

HENKILÖLIIKENTEN KYSYNTÄ

- Matkatuotoksiin vaikuttaa **lukuisia** yksilöllisiä ja ulkoisia **tekijöitä**.
- Suuressa mittakaavassa **matkustuskysyntä** melko **staattista**.
- **“Hot Potato”**:
  - A. Lisääkö liikennejärjestelmän kehittäminen matkustuskysyntää..?
vai
  - B. Väheneekö matkustuskysyntä informaatioteknologian kehittyessä..?→ Osa työ- ja asiointimatkoista saattaa tulla tarpeettomiksi.

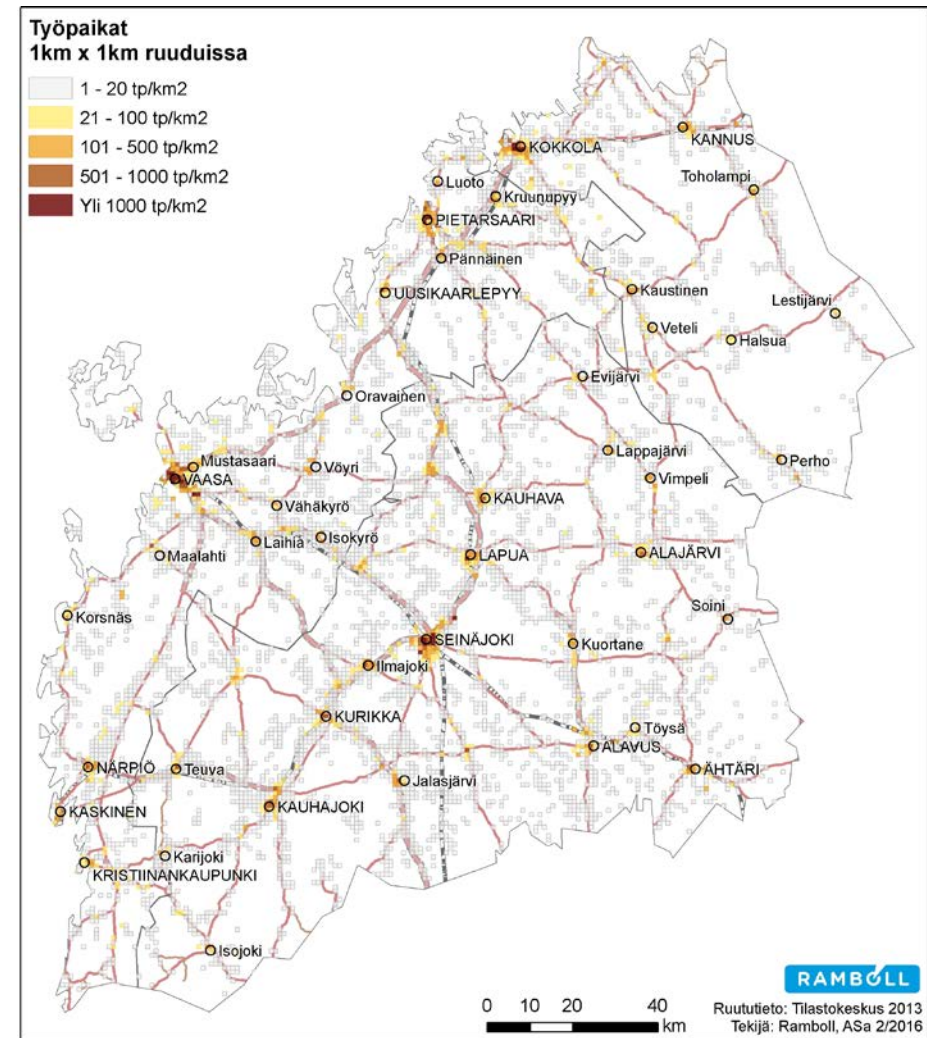
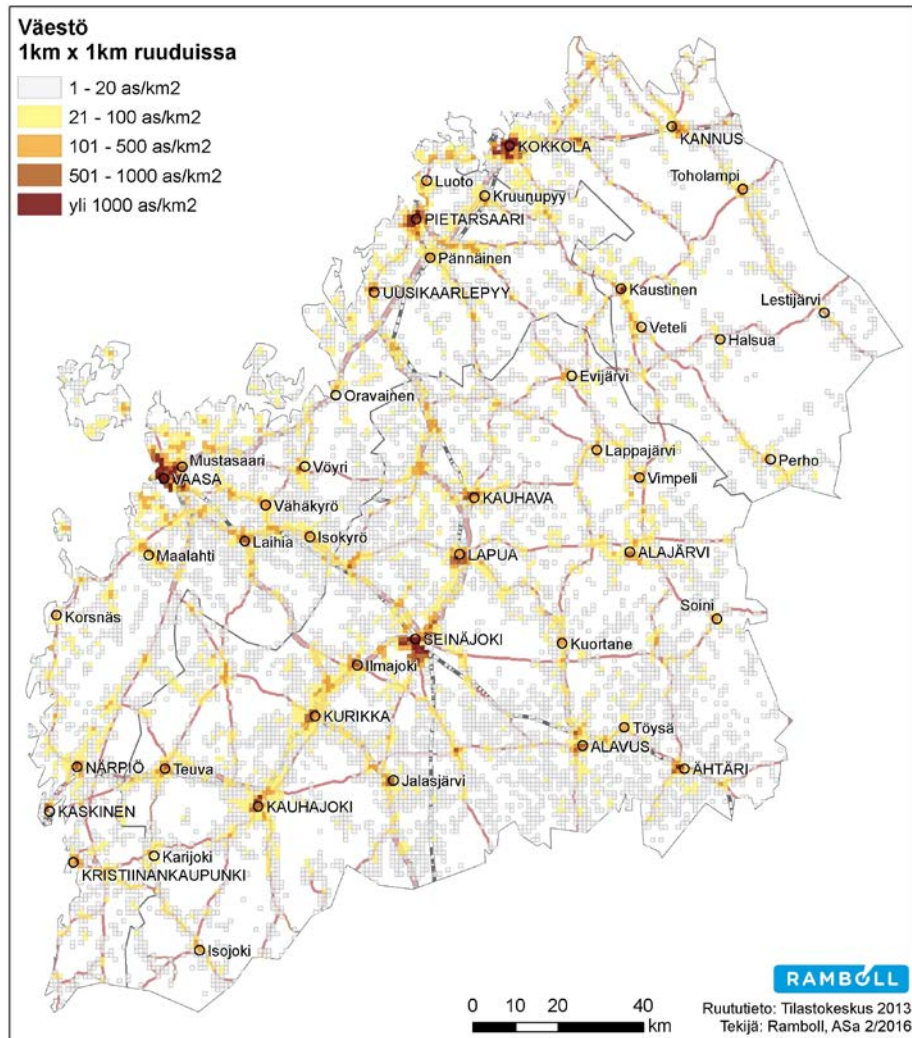

HENKILÖLIIKENTEEN KYSYNTÄ MAAKUNTIEN ALUEILLA

- Maakuntakeskukset ovat suuria **elinkeinoelämän ja palveluiden keskittymiä**.
  - Liikenteen **suuntautumisen** keskittyminen.
  - Joukkoliikenteen **runkoyhteydet** kulkevat näiden “hubien” kautta.
  - **Pitkät matkaketjut** yli aluerajojen hyödyntävät runkoyhteyksiä.
  - Vaikuttavuuden kannalta parhaita alueita kehittää joukkoliikennejärjestelmää.
- **Suuruuden ekonomia:**

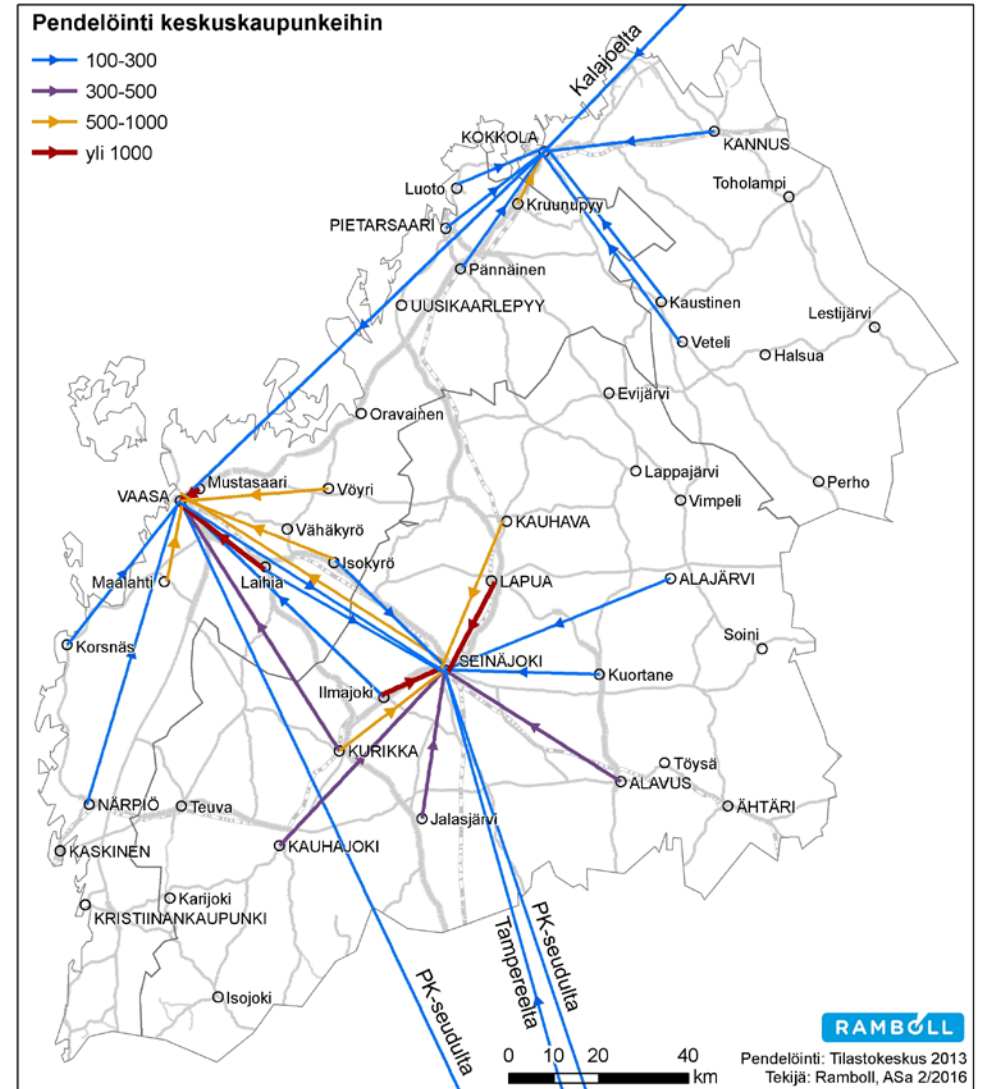
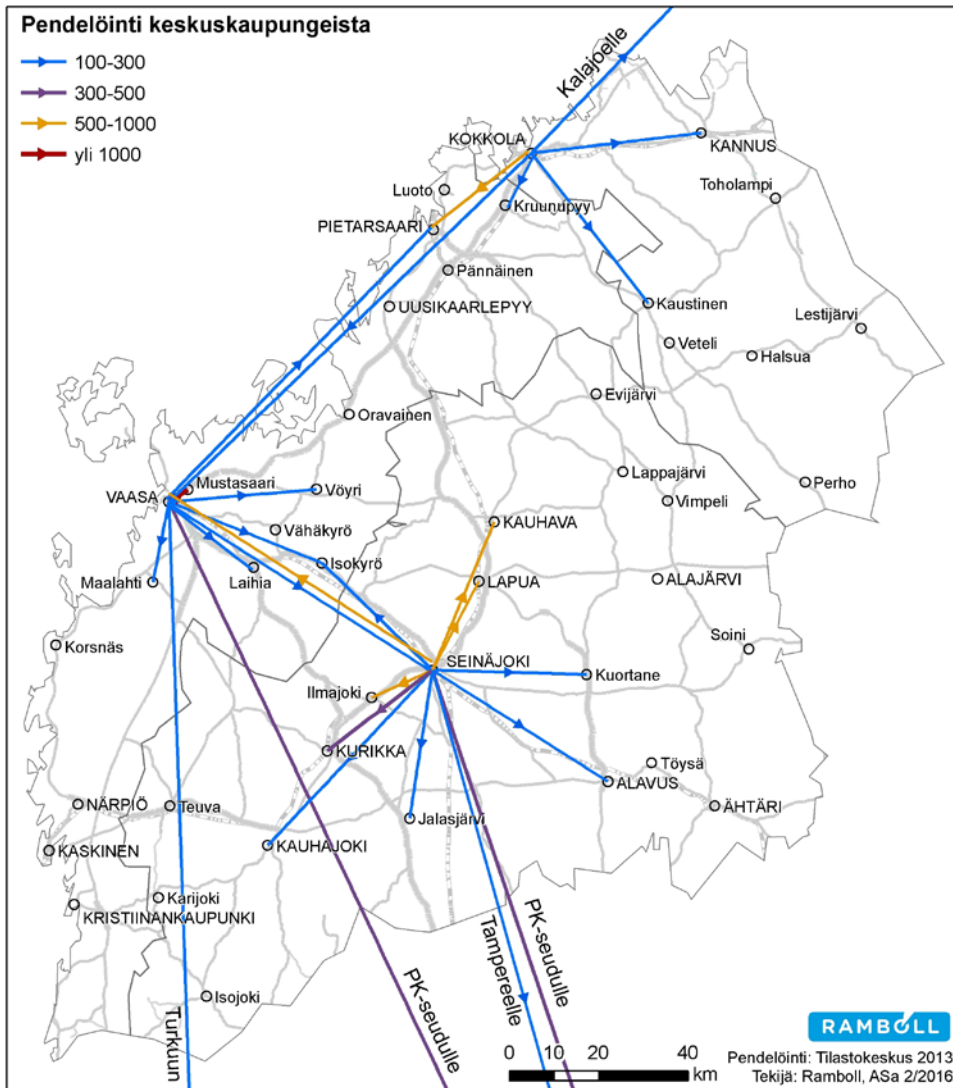
Paljon asukkaita, työpaikkoja & palveluita → suuri matkustuskysyntä.
- Erityisesti työpaikat ovat keskittyneet isoimpiin kaupunkeihin ja taajamiin.
- Toimintojen keskittyminen vähentää pitkiä matkaketjuja.
  - Suurin osa matkaketjuista lyhyempiä ja asumisen ja toimintojen vaikutusalueella.

YHDYSKUNTARAKENNE JA VÄESTÖ

PENDELÖINTI MAAKUNTIEN ALUEILLA

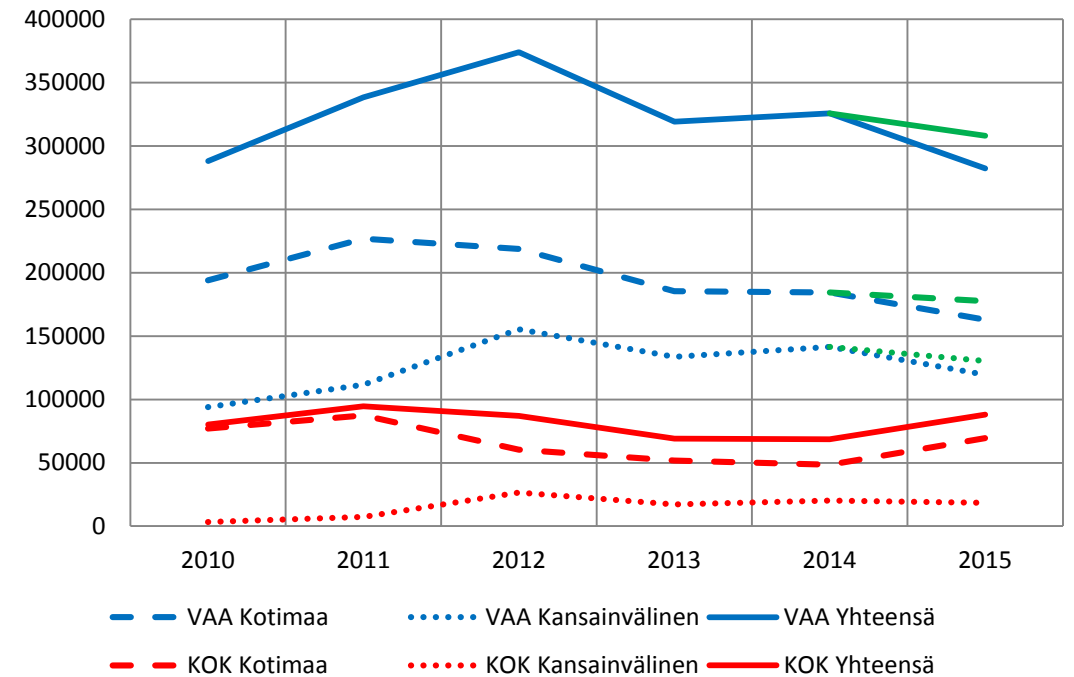
PENDELÖINTI MAAKUNTIEN ALUEILLA

- **Pendelöinti** suurinta maakuntien sisällä.
  - Erityisesti ympäryskunnista **maakuntakeskuksiin**.
  - Naapurikuntien välillä.
- Muita pendelöintiyhteyksiä **Vaasa-Seinäjoki** ja **Kokkola-Pietarsaari**.
- **Jonkin verran** maakuntakeskuksista
  - **Pääkaupunkiseudulle**
  - ja mm. **Ouluun, Turkuun, Tampereelle**.

ALUEEN LENTOASEMAT

- Vaasan matkustajamäärä noin 3-kertainen Kokkola-Pietarsaaren verrattuna.
- Vaasan ja Kokkola-Pietarsaaren matkustajamäärät pysyneet tasaisina. Vaasan asema suljettuna 1 kk 2015 mikä näkyy matk.määrissä.
- Pääasialliset yhteydet ovat reittilentoyhteydet Helsinkiin ja Tukholmaan.
- Lisäksi lomalentoja ja kansainvälisiä liikelentoja
- **Vaasa-Helsinki** arkisin 12, la 7, su 8 vuoroa.
- **Vaasa-Tukholma** arkisin 7-8, la 1, su 5 vuoroa.
- **Kokkola/Pietarsaari-Helsinki** arkisin 7-8, la 5, su 5 vuoroa.
- **Kokkola/Pietarsaari-Tukholma** joka päivä 2 vuoroa.

Vaasan ja Kokkola-Pietarsaaren lentoasemien matkustajamäärät

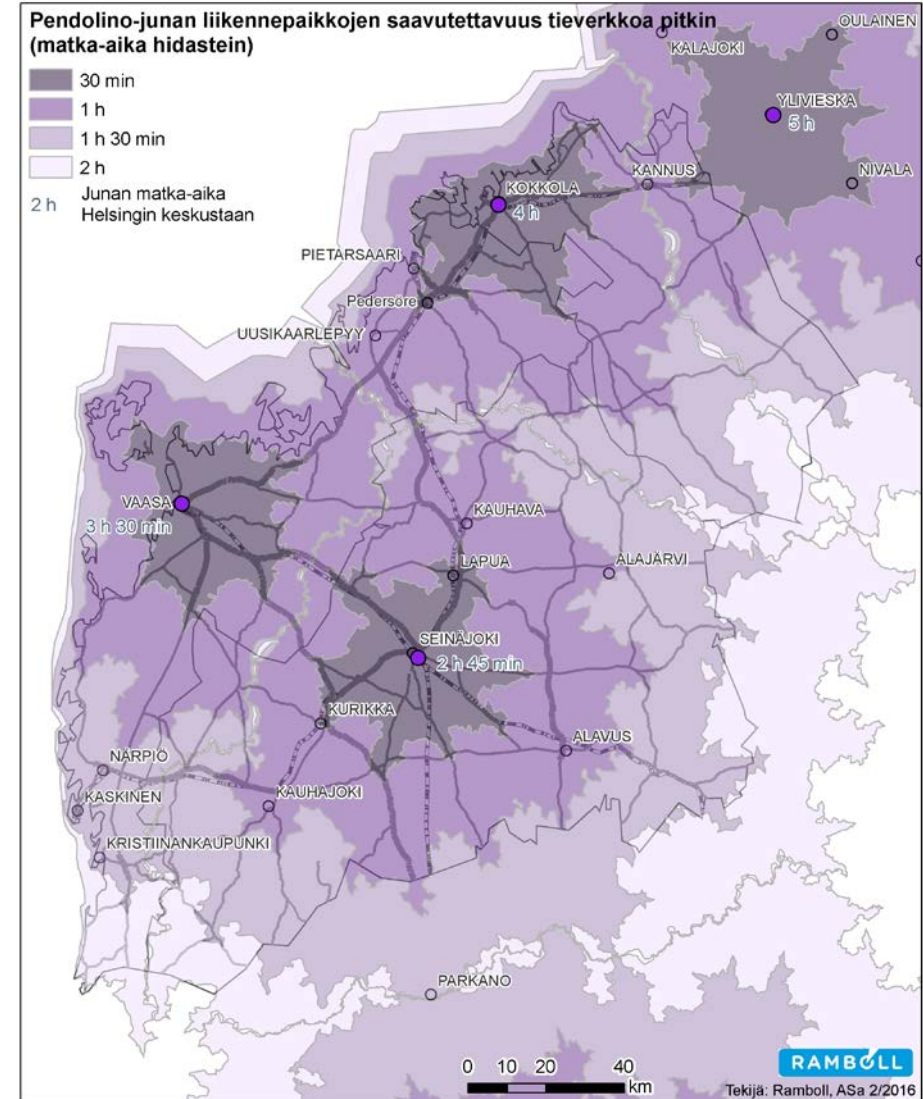
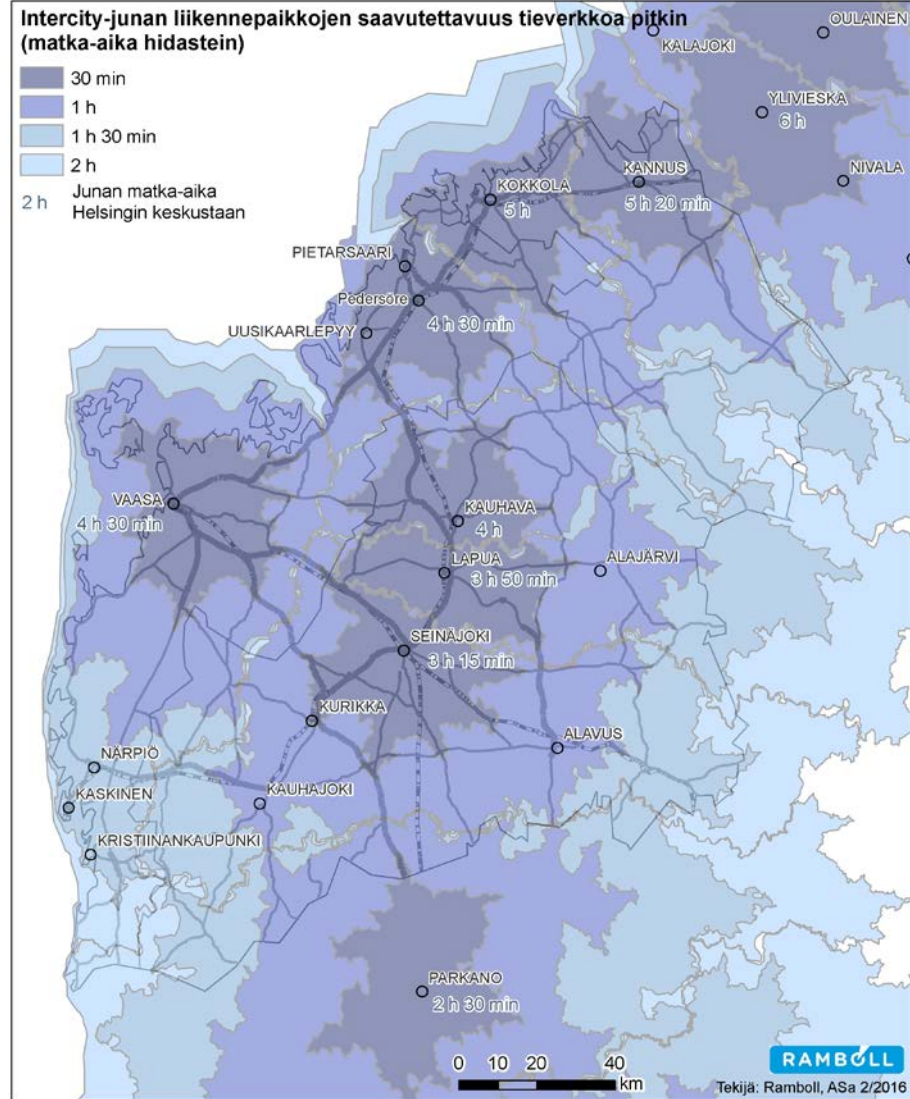
SEUDULLINEN JOUKKOLIIKENNE

- Seudullisen joukkoliikenteen **palvelutaso paras maakuntakeskusten välillä.**
  - Paras **määrällinen** palvelutaso väleillä Kokkola-Pietarsaari (linja-auto), Vaasa-Seinäjoki (juna+linja-auto), Kokkola-Seinäjoki (juna).
  - Maakuntakeskuksien matkakeskuksissa myös parhaat **liityntämahdollisuudet.**

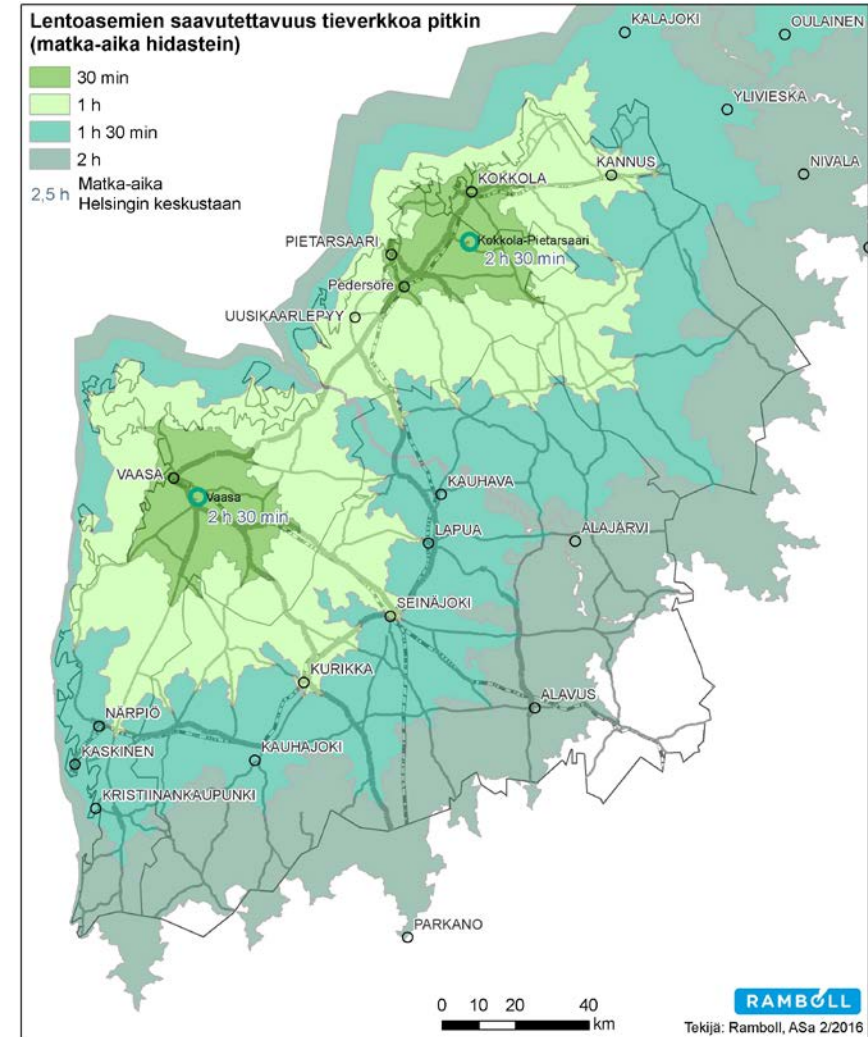

RAUTATIE- JA LENTOASEMIEN SAAVUTETTAVUUS

RAUTATIE- JA LENTOASEMIEN SAAVUTETTAVUUS

	Etäisyys asemasta	Väestömäärä	Yhteensä
Vaasan lentoasema	0-30min	95151	
	30min - 1h	56341	151492
	1h - 1h 30min	115854	267346
Kokkola-Pietarsaaren lentoasema	0-30min	72874	
	30min - 1h	41291	114165
	1h - 1h 30min	52321	166486
Kokkolan rautatieasema	0-30min	61400	
	30min - 1h	46260	107660
Seinäjoen rautatieasema	0-30min	85158	
	30min - 1h	74274	159432
Vaasan rautatieasema	0-30min	95432	
	30min - 1h	20963	116395

RAUTATIE- JA LENTOASEMIEN SAAVUTETTAVUUS

- Molempien lentoasemien saavutettavuus henkilöautolla maakuntien alueella on hyvä.
  - Etäisyys Vaasan lentoasemalle on Vaasasta noin 11 km ja Seinäjoelta noin 74 km.
  - Etäisyys Kokkola-Pietarsaaren lentoasemalle on Kokkolasta noin 20 km ja Pietarsaaresta noin 32 km.
- Väestömäärä alle tunnin ajomatkan päässä Vaasan lentoasemasta on noin 150 000.
- Väestömäärä alle tunnin ajomatkan päässä Kokkola-Pietarsaaren lentoasemasta on noin 114 000.
- Rautatieasemien hyvä saavutettavuus ja yhteystarjonta parantavat junaliikenteen kilpailukykyä maakuntien alueella.

JOUKKOLIIKENNEYHTEYDET LENTOASEMILLE

- Vaasasta **aikataulutetut paikallisliikenteen** yhteydet lentoasemalle.
  - Aikataulujen yhteensopivuus lentoaikataulujen kanssa vaihtelee huomattavasti.
  - Vaasan rautatieaseman junaliikenteen ja lentoaseman aikataulujen parempi yhteensovittaminen paikallisliikennettä sopeuttamalla parantaisi juna-lentokone –matkaketjujen edellytyksiä.
- Seinäjoki-Vaasan lentoasema –yhteysvälillä alkanut **kutsuperusteinen reittiliikenne**.
  - **Täytyy tilata etukäteen. Vuoro ajetaan, jos yksikin matkustaja.**
  - **Hinta jaettu muutamaan luokkaan etäisyyden perusteella.**
- Kaikille Kokkola-Pietarsaaren lähteville ja saapuville lennoille **kiinteähintainen taksikuljetusta** Kokkolan keskustasta.
  - Erillistilauksesta matkustaja voidaan samaan hintaan noutaa kotiovelta tai viedä kotiovelle.
- Pietarsaaresta on **kutsutaksisyhteys** Kokkola-Pietarsaaren lentoasemalle ja saapuville lennoille on tarjolla **taksisyhteys** Pietarsaareen.

PITKÄMATKAISEN JOUKKOLIIKENTEEN KILPAILUKYKY

- Joukkoliikenteen runkoyhteydet maakuntien alueella ovat matka-ajoiltaan pääosin hyvin kilpailukykyisiä.
  - Matka-ajat voivat vaihdella vuorokohtaisesti
- Seinäjoen keskeinen asema pääradalla näkyy junaliikenteen kilpailukyvyssä Seinäjoen seudulla.
- Matka-ajan perusteella junaliikenne on merkittävä kilpailija kotimaan lentoliikenteelle Vaasassa, Seinäjoella ja Kokkolassa.
- Liityntäliikenne runkoyhteyksien pääsolmukohtiin on erittäin tärkeää kokonaismatka-ajan kilpailukyvyn kannalta.

Vaasasta	Henkilöauto	Linja-auto	Juna	Lentokone*
Seinäjoki	1h 10min	1h 10min - 2h 20min	50min - 60min	
Kokkola	1h 30min	2h 10min - 3h 35min	2h 20min - 4h 5min	
Pietarsaari	1h 15min	1h 35min - 2h 20min	2h 20min - 5h 35min	
Tampere	3h 15min	4h 20min	1h 55min - 4h 25min	
Helsinki	5h	6h 25min - 7h 30min	3h 30min - 6h 30min	2h 45min
Seinäjoelta				
	Henkilöauto	Linja-auto	Juna	Lentokone*
Vaasa	1h 5min	1h 10min - 3h 35min	50min - 60min	
Kokkola	1h 50min	-	1h 5min - 1h 50min	
Pietarsaari	1h 30min	-	1h 15min - 3h 45min	
Tampere	2h 30min	3h 20min - 5h 50min	1h 5min - 3h 10min	
Helsinki	4h 20min	5h 10min - 7h 55min	2h 40min - 6h 5min	3h 30min
Kokkolasta				
	Henkilöauto	Linja-auto	Juna	Lentokone*
Vaasa	1h 35min	1h 50min - 2h 55min	2h 35min - 3h 45min	
Seinäjoki	1h 50min	-	1h 5min - 2h	
Pietarsaari	35min	30min - 1h	40min	
Tampere	4h	5h 50min - 9h 5min	2h 20min - 3h	
Helsinki	5h 50min	7h 30min - 8h 50min	3h 55min - 4h 55min	3h
Linja-auto- ja junamatkat tarkoittavat matkakeskusten tai asemien välistä matkaa.				
	Alittaa henkilöauton matka-ajan			
	alle 1,3 kertaa henkilöauton matka-aika			
	yli 1,3 kertaa henkilöauton matka-aika			
*) Lentomatka sisältää henkilöautomatkan lentoasemalle, lähtötarkastukseen kuluvaan ajan, siirtymisen lentokoneesta taksiin tai henkilöautoon sekä matkan lentoasemalta Helsingin keskustaan.				

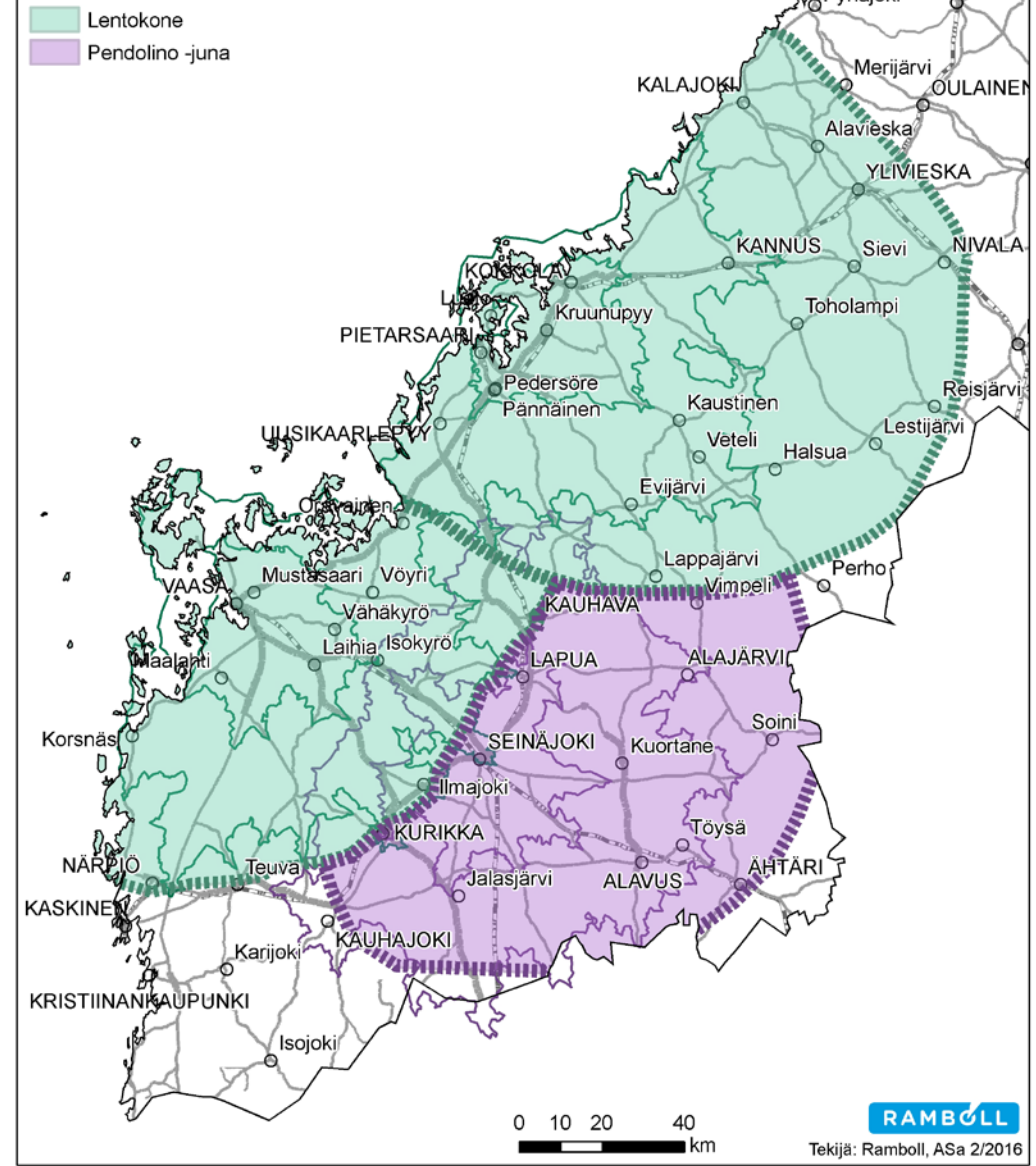

LENTOASEMIEN PALVELUALUEET

Matka-aika Helsinkiin (puolen tunnin tarkkuudella, vyöhyketarkastelun perusteella)				
Asemapaikka	Lentokoneella	Pendolinolla	Intercitylla	Autolla
Kalajoki	4 h	5 h (Kokkolasta)	6 h (Kokkolasta)	6 h 45 min
Ylivieska	4 h	5 h 30 min	6 h	6 h 15 min
Kannus	3 h 30 min	5 h (Kokkolasta)	5 h 50 min	6 h 15 min
Kokkola	3 h	4 h 30 min	5 h 30 min	6 h 15 min
Pietarsaari	3 h	4 h 30 min	5 h	5 h 50 min
Uusikaarlepyy	3 h 30 min	5 h	5 h	5 h 30 min
Vaasa	3 h	4 h	5 h	5 h 15 min
Kauhava	4 h	3 h 45 min	4 h 30 min	4 h 45 min
Lapua	3 h 30 min	3 h 15 min	4 h 20 min	4 h 45 min
Seinäjoki	3 h 30 min	3 h 15 min	3 h 45 min	4 h 30 min
Kurikka	3 h 30 min	3 h 15 min	3 h 45 min	4 h 15 min
Närpiö	4 h	4 h 15 min (Seinäjoelta)	4 h 45 min	4 h 45 min
Kristiinankaupunki	4 h	4 h 15 min (Seinäjoelta)	4 h 45 min	4 h 30 min

	Matka-ajaltaan nopein vaihtoehto
	Matka-ajaltaan 2. nopein vaihtoehto
	Matka-ajalta 2. hitain vaihtoehto
	Matka-ajaltaan hitain vaihtoehto

Helsinkiin suuntautuvien matkojen kulkumuoto kun määrävänä tekijänä matka-aika

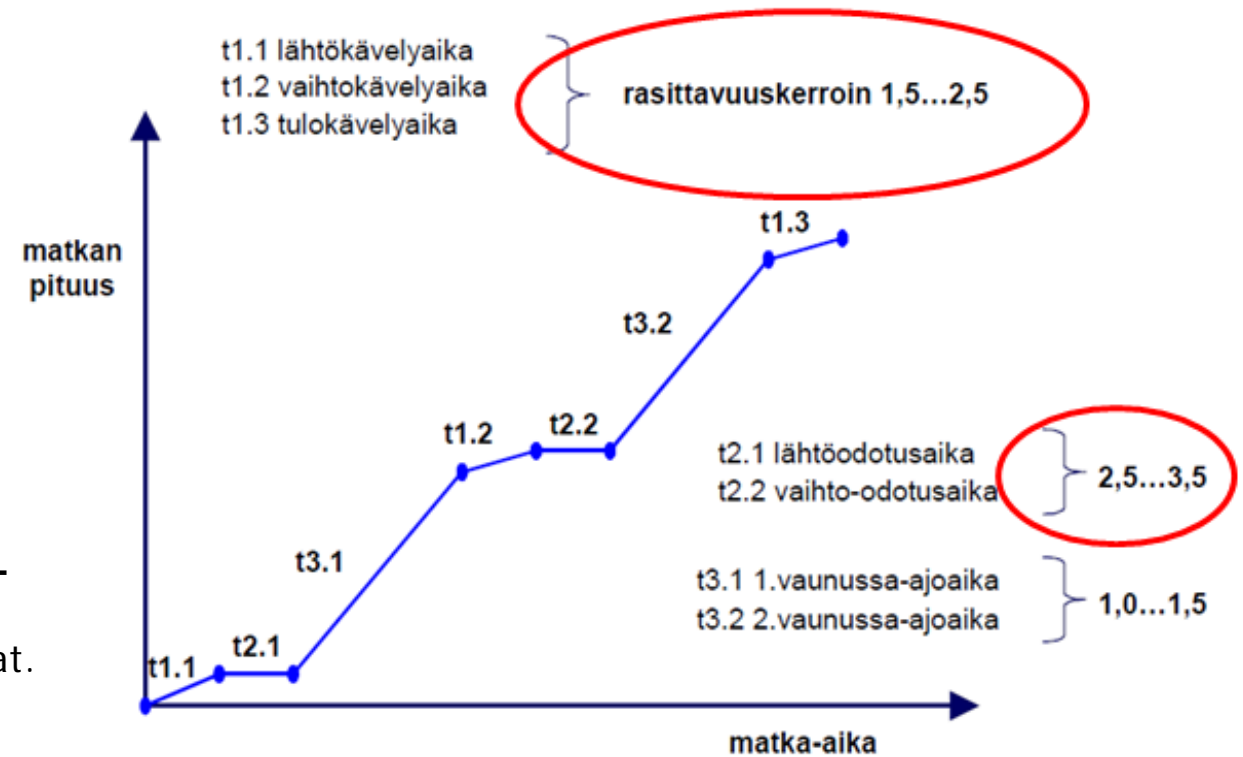

LENTOASEMIEN PALVELUALUEET

- Vaasan ja Kokkolan seuduilla lentokone on matka-ajaltaan nopein kulkumuoto Helsinkiin.
- Seinäjoen seudulla ja erityisesti Seinäjoen etelä- ja itäpuolella pendolinoyhteys Seinäjoen kautta on matka-ajaltaan erittäin kilpailukykyinen.

MATKAKETJUN KEHITTÄMINEN

- Matkaketjun määritelmä vaihtelee. Ketju voi muodostua erillisistä matkoista ja erilaisista matkatyypeistä. Voidaan nähdä myös päämatkan jakautumisena osamatkoihin.
- **Ketjuttamisella selkeitä hyötyjä** käyttäjälle, jos liikennejärjestelmä soveltuu matkojen ketjuttamiseen.
  - Yhdyskuntarakenne, vaihtoehtoiset kulkutavat.
- Hyvät ketjutusmahdollisuudet **parantavat toimintavarmuutta**.
  - **Joukkoliikenteen määrälliset palvelutasotekijät ja vaihtoehtoiset** liikennemuodot vähentävät matkaketjujen häiriöherkkyyttä.
- Joukkoliikennematkan tai matkaketjun **kokonaismatka-ajan** ja rasittavuuden kannalta oleellisia ovat ketjun **eri osien yhteensovittaminen** ja odotus- sekä siirtymisajat.
- Pitkillä etäisyyksillä ja maaseutumaisissa olosuhteissa odotusajat voivat nousta suuriksi.
  - **Odottamiseen, siirtymiseen ja vaihtoihin kuluva aika** voi muodostaa todella merkittävän osuuden koko matkaketjun matka-ajasta.

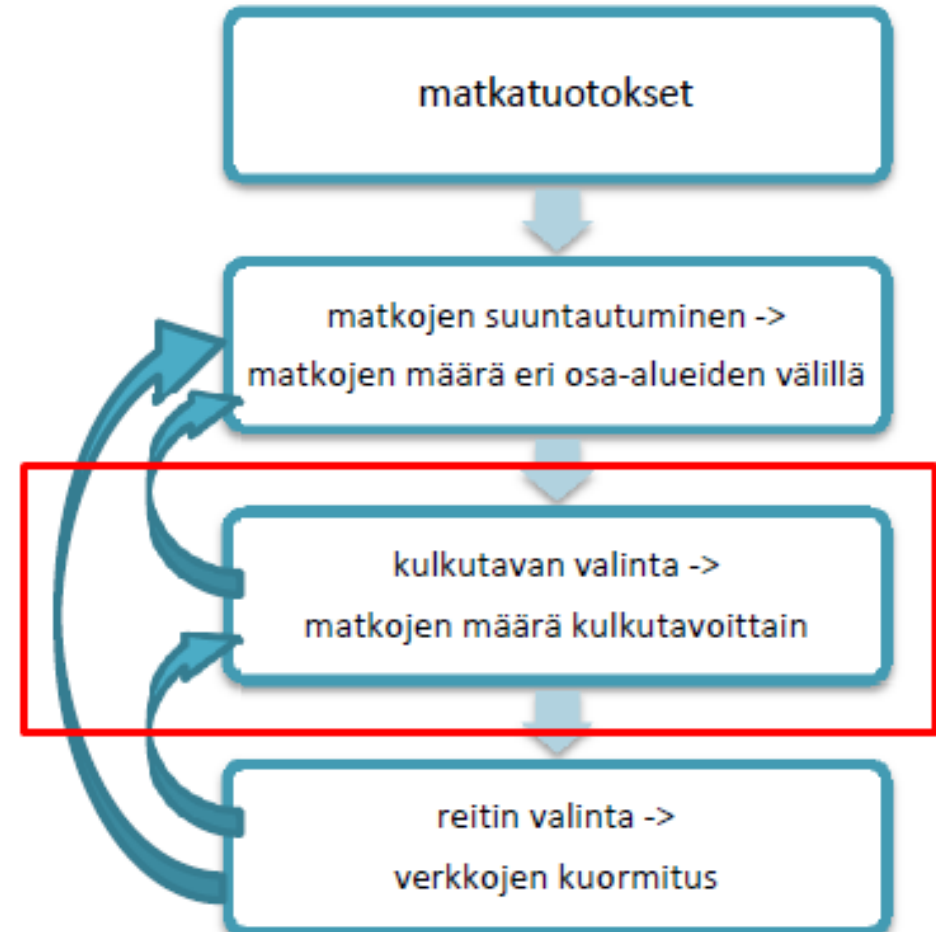
MATKAKETJUN KEHITTÄMINEN

- Joukkoliikenteen **kysyntä** & joukkoliikenteeseen **suhtautuminen** on **yksilöllistä**.
- Joukkoliikenteen käyttäjän **tarpeet** muodostuvat **eri tasoista**.
  - Perustarpeet, toiminnalliset tarpeet, psykososiaaliset tarpeet.
- **Matkatyyppi määrittelee** voimakkaasti mitä joukkoliikenteeltä edellytetään ja mitkä ovat matkustajan **tarpeet**.
  - Ajallisesti ja paikallisesti sidotuissa pakollisissa aktiviteeteissa **toiminnalliset tekijät** ovat **keskeisiä**.
  - Joukkoliikenteen täytyy olla **ajallisesti ja kustannuksiltaan kilpailukykyinen** liikennemuoto, palvelutason **määrälliset kriteerit** korostuvat.
  - Psykososiaalisten tarpeiden merkitys joukkoliikenteessä ja matkaketjuissa kasvaa, kun matkustuskäyttäytyminen on joustavaa.

MATKAKETJUN KEHITTÄMINEN

- Liikenteen mallintamisen tuomat mahdollisuudet matkaketjujen kehittämiseen täytyy huomioida yhdyskuntasuunnittelussa.
  - Neliporrasmalli olemassaolevassa yhdyskuntarakenteessa.
  - Aktiviteettimallit yhdyskuntarakenteen kehittämisessä.
- Yhdyskuntarakenne muodostaa tarpeet matkojen ketjuttamiselle ja liikennejärjestelmä muodostaa ketjuttamisen edellytykset.

MATKAKETJUN KEHITTÄMINEN

- Matkaketjujen solmukohtat ja vaihtopisteet ovat ketjujen heikoimmat lenkit.
  - Eri liikennemuotojen yhteensovittaminen on tärkeää, jotta odotus- ja vaihtoajat eivät kasva liian pitkiksi ja matkaketjujen muodostaminen on vaivatonta.
  - Solmukohtia kehittämällä voidaan pienentää matkustajan kokemaa matka-aikaa ja parantaa matkaketjun houkuttelevuutta.
- Tärkeimpiä tekijöitä joukkoliikenteeseen perustuvien matkaketjujen kysynnässä:
  - **Aikataulutus, matka-aika, hinta, vaihtoehtoiset kulkumuodot, vaihdot ja liityntä.**
- Matkaketjujen huomioiminen liikennejärjestelmän ja yhdyskuntarakenteen kehittämisessä parantaa edellytyksiä ketjuttaa matkoja.

MATKAKETJUJEN KEHITTÄMINEN MAAKUNTIEN ALUEELLA

- Voidaanko lentoasemien matkustajamääriin vaikuttaa **“joukkoliikenneyhteyksiä ja matkaketjuja”** kehittämällä **vai** ohjaako lentoasemien **“yhteystarjonta ja hinnoittelu”** matkustuskäyttäytymistä?
  - Asemien keskinäinen kilpailu ei suotavaa. Toisaalta asiakas/matkustaja tyypillisesti hyötyy kilpailutilanteessa...
  - Mitä jos asemat laajentaisivat yhteystarjontaa siten, että tarjonta tukee toisiaan eikä kilpaile keskenään?
  - Eri matkustajasegmenttien & matkatyyppien → tarpeiden tunnistaminen → liikennejärjestelmän kehittäminen sen mukaisesti.
    - Työ- ja työasiamatkat **reittiliikenteessä**.
    - Korostetaanko palvelutason **määrällisiä vai laadullisia** kriteerejä?
- Joukkoliikenteen **aikataulujen yhteensovittaminen** siten, että matkojen ketjuttaminen on mahdollista ilman kohtuuttomia matka-aikoja.
- **Häiriöherkkyyden vähentäminen** siellä missä se on mahdollista (kaupungit).
- Hyvät liityntäyhteydet joukkoliikenteellä kaupungeista lähimmille lentoasemille.
  - Yhteydet tulisi pyrkiä liittämään paremmin runkoyhteyksiin paikallis- ja tilausliikennettä sopeuttamalla.
  - Lentoasemien parempi saavutettavuus joukkoliikenteellä.
  - Liityntäyhteyksien markkinointi.

MATKAKETJUJEN KEHITTÄMINEN MAAKUNTIEN ALUEELLA

- Matkaketjujen pääasialliset kehittämiskohteet:
  1. Eri liikennemuotojen yhteensovittaminen liikenteen solmukohtissa.
  2. Informaatio- ja maksupalveluiden kehittäminen.
- Tukevat toisiaan ja parantavat matkojen ketjuttamisen edellytyksiä nykyisessä yhdyskuntarakenteessa ja liikennejärjestelmässä.
- Ns. Saumaton liikenne.

MATKAKETJUN KEHITTÄMINEN MAAKUNTIEN ALUEELLA

- Eri liikennemuotojen yhteensovittaminen joukkoliikenteen solmukohtissa:
  - Aikataulukus.
    - Aikataulujen yhteensovittaminen ja odotusaikojen minimointi
  - Liikennejärjestelyt matkakeskusten ja asemien lähiympäristössä.
    - Liityntäliikenne
    - Saavutettavuus
    - Esteettömyys
  - Siirtymismatkojen minimointi.
  - Liikenneympäristön kokeminen solmukohtissa.
    - Palvelut, opasteet, viihtyisyys.
    - Laadullinen palvelutaso.
  - Matkaketjujen häiriöherkkyyden vähentäminen lisäämällä vuorotarjontaa
    - Määrällinen palvelutaso.

MATKAKETJUN KEHITTÄMINEN MAAKUNTIEN ALUEELLA

- Informaatiopalvelut:
  - Tiedon kokoaminen yhteen paikkaan. Matkustajalla kaikki tieto matkan eri osista.
  - Tiedon tuominen matkustajan luo.
    - Ennen matkaa, matkan aikana, matkan jälkeen.
    - Reaaliaikaiset aikataulu- ja reittitiedot, häiriötiedotus.
  - Avainasemassa informaation jakaminen eri osapuolten välillä yli rajapintojen.
- Maksupalvelut:
  - Yhteisliput
  - Pysäköintimaksun ja matkalipun yhdistelmät.
  - Joukkoliikennettä yhdistelevien matkaketjujen maksaminen yhdellä kertaa.
    - Näitä sovelluksia on jo käytössä Suomessa.

MATKAKETJUN KEHITTÄMINEN MAAKUNTIEN ALUEELLA

- Tavoitteena saumattomuus ja matkavastuksen pienentäminen.
- Matkojen ketjuttaminen ja joukkoliikenteen käyttäminen mahdollisimman vaivattomaksi ja matkustajalähtöiseksi.
- Matkustajan kokeman matka-ajan pienentäminen laadullisilla palvelutasotekijöillä.

